

Asia: VN/16276/2024

Lausuntopyyntö; Hanke ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Sujuvoittaako ehdotus ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä riittävällä tavalla ottaen huomioon hallitusohjelman mukainen tavoite 1 000 ampumaradasta vuosikymmenen loppuun mennessä?

-

Onko ympäristönsuojelulakia tarpeen soveltaa ehdotuksen mukaisesti ampumaratalain soveltamisen ohella?

-

Onko tehtävien siirtämisen seurauksena tarpeen muuttaa valtioneuvoston ohjesääntöä ehdotuksessa kuvatulla tavalla?

-

Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta?

Hallituksen esityksen tavoite ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja perustamisen edistämiseksi ilman, että ampumaratojen ympäristö- ja turvallisuusvaatimuksia alennetaan, on kannatettava.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ampumaratojen luvituksen ja valvonnan siirtämistä yhteen viranomaiseen eli Poliisihallitukselle. Tällöin ympäristönsuojelulakia sovellettaisiin ampumaratoihin vain sen lukujen 1–2 ja 14–16 osalta. Nämä luvut sisältävät yleisiä säännöksiä, yleisiä periaatteita ja kieltoja, pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevia säännöksiä, ympäristön tilaa koskevia säännöksiä sekä jäteveden käsittelyä ja johtamista viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla. Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan luvitukseen vaadittavien selvitysten vakioimista, jotta lupapäätösten yhdenmukaisuus ja ennustettavuus parane. Luvitusta varten säädettäisiin asetuksella parhaat käyttökelpoiset tekniikat (BAT), joita noudattamalla voidaan sulkea pois maaperän ja pohjaveden pilaantumisriski. Parhaat käyttökelpoiset tekniikat on hallituksen

esityksessä määritelty Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) - Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta -oppaan mukaisiksi menetelmiksi. Vähäisiksi ampumaradoiksi katsottaisiin jatkossa yli 100 000 laukauksen ampumaradat, kun ympäristönsuojelulaissa vähäisinä ampumaratoina on pidetty alle 10 000 laukauksen ampumaratoja.

Ampumaratalupaviranomaisen on tarkoitus toimia myös ampumaratalain mukaisena valvontaviranomaisena. Ehdotetun lain mukaan sen tulisi tehdä valvontaansa varten suunnitelma, jonka perusteella se valvoisi ratojen ympäristövaikutuksia tai -riskejä. Lisäksi poliisi valvoisi ampumaratojen turvallisuutta sekä ampumaratalain säännösten ja luvassa tai ampumaratailmoituksen perusteella asetettujen ehtojen ja määräysten noudattamista. Jos valvonnassa tai am-pumaradan ylläpitäjän tekemässä tarkkailussa havaittujen seikkojen perusteella olisi tarpeen, voisi luvat ja ilmoitukset käsittelevä viranomainen lisätä tai muuttaa lupaehtoja ja määräyksiä kuultuaan luvanhaltijaa tai ilmoituksen tekijää sekä muita ehdotetussa laissa säädettyjä tahoja. Lupaehtoista olennaisesti poikettaessa hallituksen esityksessä on varattu mahdollisuus luvan peruuttamiseen kokonaan tai osittain. Esityksen pykäläkohtaisten perusteluiden (7 §) mukaan olisi mahdollista myös antaa varoitus, jos luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta.

Siirtymäsäännöksistä on ehdotettu, että ympäristönsuojelulain nojalla myönnetyt luvat jäisivät voimaan. Poliisihallitukselle varattaisiin mahdollisuus muuttaa lupamääräyksiä uuden ampumaratalain mukaiseksi ilmoituksen tekijän tai luvanhaltijan hakemuksesta. Niille ampumaradoille, joilla ei vielä ole voimassa olevaa ilmoituspäätöstä tai lupapäätöstä, tulisi lupaa hakea tai ilmoitus tehdä kolmen vuoden kuluessa ehdotetun lain voimaantulosta.

Haasteeksi ehdotetun mukaisen lain soveltamisessa voi ympäristön näkökulmasta muodostua se, että tapaus- ja sijaintikohtainen harkinta perustuu lähinnä kaavoitukseen ja vakioituihin selvityksiin. Lupaharkinnassa tulisi voida varmistua siitä, että lupa on mahdollista jättää myöntämättä, mikäli erityisen herkkään kohteeseen voisi muodostua merkittäviä ympäristövaikutuksia. Lupa on myös voitava peruuttaa samalla perusteella ilman, että asiassa tehdään kohtuullisuusharkintaa ehdottomien kieltojen, maaperän ja pohjaveden pilaamiskieltojen, osalta. Ympäristönsuojelulain 18 luvussa on muun muassa säädetty valvonnasta, hallintopakkeinoista ja toiminnan keskeyttämisestä, jota ei olla hallituksen esityksen perusteella sisällyttämässä ampumaratalakiin. Ampumaratojen valvonnassa on huomioitava myös se, että mm. jätelainsäädäntö edelleen koskettaa ampumaratoja.

Ympäristönsuojeluvaatimusten tavoitellaan pysyvän ennallaan, mutta samaan aikaan hallituksen esityksessä annetaan Poliisihallitukselle mahdollisuus muuttaa ilmoituksen tekijän tai luvanhaltijan hakemuksesta voimassa olevan luvan lupamääräyksiä niiden kalleuden tai työläyden perusteella. Tämä mahdollistaa ympäristönsuojeluvaatimusten heikentymisen hallintopakkeinojen puuttumisen ohella. Toimivaltaisen viranomaisen roolin ohjaaminen Poliisi-hallitukselle pirstoo ennestään hajanaista ympäristösääntelyä. Samalla on huomattava, että Poliisihallitukselle tai poliisille ei ole osoitettu muita ympäristönsuojelun luvitukseen tai valvontaan liittyviä tehtäviä. Ampumaratojen luvitukseen ja valvontaan tarvitaan laaja-alaisempakin ympäristölainsäädännön tuntemusta kuin ympäristönsuojelu- ja ampumaratalaki. Ympäristövaikutusten arvioinnin tulee

luvituksessa ja valvonnassa perustua tutkimustietoon ja substanssiosaamiseen.
Ampumaratakohtaisten paikallisten ympäristövaikutusten voi odottaa myös kasvavan vähäisen
ampumaradan määritelmän muuttuessa.

Heikkinen Elisa-Maria
Tervon kunta - Nilakan ympäristölautakunta